

Posudek na knihu Ruml – Ruhr – Horstmann: Pozitivismus a vědecké poznání

Ladislav Hejdánek

◆ posudek, česky, vznik: květen 1981

◆ opinion, Czech, origin: květen 1981

Posudek na knihu Ruml – Buhr – Horstmann: Pozitivismus a vědecké poznání [1981]

Ruml – Buhr – Horstmann: Pozitivismus a vědecké poznání Horizont, Praha 1976 (Ruml 1976, Buhr 1972, Horstmann 1973) (přel. Jiří Zeman)

a) Vladimír Ruml: Pozitivistická „filozofie vědy“ proti vědě (str. 5–23)

b) Manfred Buhr: O aktuálnosti Leninovy kritiky pozitivismu (str. 25–47)

c) Hubert Horstmann: Fyzikalismus jako model pozitivistického způsobu myšlení (str. 49–194)

1. Všechny tři texty trpí tím, že zůstávají komentářem (navíc dost nespolehlivým) a že se vůbec nepokoušejí demonstrovat v celkovém pohledu nejenom pozitivismus vůbec, ale ani to, co zvolily jako zúžení svého tématu. Povrchnost zejména prvních dvou textů je frapantní.
2. Jenom třetí text vykazuje jistou důkladnost, ale místo interpretace pozitivismu staví na citátech, které vyvrací, ale neinterpretuje (většinou kontext zcela chybí, citáty jsou vytrženy a samy o sobě nejsou schopny evokovat nic, co by se mohlo jevit jako smysluplné, byť relativně).
3. Tento třetí text se omezuje zhruba na „Vídeňský kroužek“ a zcela zanedbává vývoj novějšího pozitivismu (zvláště od padesátých let).
4. Pozitivistická literatura tohoto novějšího období poskytuje nesčetné lepší kritické práce, týkající se období „Vídeňského kroužku“, než nám je Horstmann schopen předložit; kromě toho existuje rozsáhlá kritická literatura nepozitivistická.
5. Přesto by Horstmannova práce mohla nabýt jisté zajímavosti, ovšem leda originalitou pojetí. Ve skutečnosti však zcela naopak odpuzuje svým sterilním dogmatismem v duchu upadlého diamatu.
6. Knížka vcelku nestojí za čtení, neboť ta trocha informací, kterou přece jenom podává, je natolik smíšená s omyly, nepřesnostmi a nedomyšlenostmi, že je spolehlivější a jednodušší se obrátit k četným výkladům lepším. (Např. spolehlivější je už i jen přehled Stegmüllerův aj.)

květen 1981